

ภูมิอากาศจังหวัดสระแก้ว

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทยประมาณละติจูดที่ 13 องศา 47 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด 102 องศา 02 ลิปดา ตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาทางทิศตะวันออก ยาวประมาณ 165 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยเส้นทางรถยนต์ 236 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 7,195 ตารางกิโลเมตรสระแก้วเป็นจังหวัดที่ 76 ของประเทศ ได้รับการสถาปนาให้เป็นจังหวัดใหม่โดยแยกเขต การปกครองออกมาจากจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 มีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณต่าง ๆ ดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา

ภูมิประเทศทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสระแก้ว พื้นที่จังหวัดสระแก้วโดยรวมเป็นพื้นที่ราบถึงราบสูงและมีภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีระดับความสูงจากน้ำทะเล 74 เมตร กล่าวคือ

ด้านเหนือ มีเทือกเขาบรรทัดซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำบางปะกง มีลักษณะเป็นป่าเขาที่ขรุขระได้แก่ บริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดาเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ด้านใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขามีสภาพเป็นป่าโปร่ง ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดสภาพป่าเสื่อมโทรม ตอนกลางมีลักษณะเป็นที่ราบได้แก่ อำเภอวังน้ำเย็น กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์เป็นเขตติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี

ด้านตะวันออก ลักษณะเป็นที่ราบถึงราบสูง และมีสภาพเป็นป่าโปร่ง ทำไร่ ทำนา

ด้านตะวันตก นับตั้งอำเภอวัฒนานครมีลักษณะเป็นสันปันน้ำ โดยทางตะวันตกเป็นที่ลาดสู่อำเภอ เมืองสระแก้วส่วนทางตะวันออกลาดลงสู่อำเภออรัญประเทศเข้าเขตประเทศกัมพูชา

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดสระแก้ว อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดเวียนประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นจากประเทศจีนลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัด สระแก้วมีอากาศเย็นลงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุม ในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย สามารถแบ่งฤดูกาลของจังหวัดสระแก้วได้ เป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัด เข้ามาปกคลุม โดยบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีศูนย์กลางที่มณฑลเหอหนานและแห่งจะแผ่ลงมาปกคลุม ประเทศไทย แต่เนื่องจากจังหวัดสระแก้วอยู่ในละติจูดที่ค่อนข้างห่างไกลจากศูนย์กลางของบริเวณความกด อากาศสูงและมีเทือกเขาทางตอนเหนือของจังหวัดขวางกั้นมวลอากาศเย็นที่แผ่ลงมา อากาศจึงไม่หนาวเย็น มากนัก

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูนี้ลมฝ่ายใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม อุณหภูมิเริ่มสูงขึ้นทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นขึ้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยมีฝนตกหนาแน่นในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายน

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ในแผ่นดินจึงมีอากาศร้อนมากกว่าจังหวัดอื่นที่อยู่ตามชายฝั่งทะเล ในฤดูร้อน และมีอากาศเย็นกว่าจังหวัดที่อยู่ติดชายฝั่งในฤดูหนาว โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 27.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดอยู่ในเดือนเมษายน โดยอุณหภูมิสูงสุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 42.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2559 โดยอุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ 7.6 องศาเซลเซียส ที่อำเภออรัญประเทศ เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2506

ฝน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสระแก้วมีปริมาณฝนรวมมากกว่า 1200 มิลลิเมตรซึ่งได้แก่อำเภอเมือง อำเภอวัฒนานคร อำเภอวังน้ำเย็น และอำเภออรัญประเทศ ส่วนอำเภอคลองหาดมีปริมาณฝนรวมต่ำกว่า 1200 มิลลิเมตร เนื่องจากอิทธิพลของแนวเทือกเขาจันทบุรีซึ่งอยู่ทางตอนล่างของจังหวัด ทำให้พื้นที่ทางตะวันออกของเทือกเขาเป็นพื้นที่ที่มีฝนน้อยกว่าทางตอนบนของจังหวัด รวมทั้งอำเภอตาพระยาซึ่งมีแนวเทือกเขาที่ต่อเนื่องมาจากเทือกเขาสนกำแพงกันอยู่ซึ่งทอดเป็นแนวยาวจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปยังทิศตะวันออกเฉียงใต้ทำให้พื้นที่บริเวณอำเภอตาพระยาเป็นพื้นที่ที่อบฝนจึงมีฝนน้อยกว่าบริเวณอื่น ๆ โดยมีปริมาณฝนรวมตลอดปีเพียง 800 มิลลิเมตร ปริมาณฝนรวมมากที่สุดใน 24 ชั่วโมงของจังหวัดสระแก้ววัดได้ 181.5 มิลลิเมตร ที่อำเภอเมือง เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2556

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชัน ความรุนแรงมีไม่มากนักแต่อาจส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในบางพื้นที่ พายุที่พัดเข้ามาส่วนมากมีแหล่งกำเนิดบริเวณทะเลจีนใต้และบางลูกมีแหล่งกำเนิดจากมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาหรือลาวก่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณจังหวัดสระแก้ว

จากสถิติในคาบ 66 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2559 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่หรือเคลื่อนผ่านจังหวัดสระแก้วทั้งหมด 9 ลูก โดยมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน ซึ่งเคลื่อนเข้ามาในเดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2494) เดือนกันยายน 1 ลูก (2502) เดือนตุลาคม 6 ลูก (2500, 2510, 2517, 2526, 2531, 2555) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2510)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดสระแก้ว

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาอรัญประเทศ (ละติจูด $13^{\circ} 42'$ เหนือ ลองจิจูด $102^{\circ} 35'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 47 เมตร) ซึ่งสถานีตรวจอากาศนี้ทำการตรวจสอบการประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ เวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ นอกจากนี้ยังมีสถานีอุตุนิยมวิทยาอุทกสระแก้ว (ละติจูด $13^{\circ} 47'$ เหนือ ลองจิจูด

102° 02' ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 40.8 เมตร) ซึ่งเริ่มทำการตรวจวัดตั้งแต่ พ.ศ. 2541 ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังต่อไปนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาอุทกสระแก้ว ตั้งอยู่เลขที่ 274 ต.สระขวัญ อ.เมือง จ.สระแก้ว 27000 โทร. (037) 258022

สถานีอุตุนิยมวิทยาอรัญประเทศ ตั้งอยู่เลขที่ 3 ถ.สันติภาพ ต.อรัญประเทศ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว 27120 โทร. (037) 231162

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มิถุนายน 2560